

6.5 JUDIKATURA K ODPOVĚDNOSTI VE SPORTU

JUDIKATURA PRO OBLAST ŠKOLSTVÍ

Odpovědnost pedagoga na školním výletě

Názorné vodítko pro **posouzení trestní odpovědnosti školského pracovníka** nalezneme v usnesení Nejvyššího soudu sp.zn. **6 Tdo 235/2003 ze dne 30. 7. 2003**, ve kterém bylo judikováno: „**Pokud** obviněná Mgr. A. Ř. **dovolila** jí svěřeným žákům **koupat se na místě** *potencionálně nebezpečném (v prostoru jezu), **tolerovala** jejich výše popsané rizikové činnosti (skákání do vody a potápění se v prostoru jezu - pozn. autora) a **nevykonávala** nad nimi **náležitý dozor**, přičemž v důsledku toho došlo k utonutí jednoho z žáků, **naplnila** tím všechny zákonné formální a materiální znaky zmíněného trestného činu (těžké újmy na zdraví - pozn. autora).*“

Nejvyšší soud v tomto rozhodnutí potvrdil správnost závěrů odvolacího soudu, který poukázal na **náročnost pedagogického dohledu** nad dospívající mládeží, když judikoval, že: *"Povinností obžalované bylo počínat si tak, aby ke škodě na zdraví jejich svěřenců **nedocházelo**, přičemž s ohledem na to, že se jednalo o zdravé a přiměřeně sebevědomé děti ve věku kolem patnácti let, bylo její povinností **upravit program** výletu právě tak, aby k možným škodám **nedošlo**. Je přitom obecně známou skutečností, že zejména chlapci tohoto věku (zvláště v přítomnosti dívek) mají tendence přeceňovat své schopnosti, a naopak jejich rozumové schopnosti jim ne vždy umožní rozpoznat hrozící nebezpečí. Právě s těmito okolnostmi měla také obžalovaná (jako graduovaný pedagog) počítat.*“

Pro vznik odpovědnosti pedagogického pracovníka za úraz žáka na školním výletě bude nutné prokázat, zda a jakou konkrétní důležitou zákonnou povinnost **porušil**, zda došlo ke **vzniku škody** a zda v kontextu dalších událostí mělo právě toto porušení povinnosti za následek vznik škody. **Při absenci jakéhokoliv z těchto znaků pak nebude pedagogický pracovník za úraz studenta odpovědný.**

Odpovědnost pořadatele dětského tábora

Odborníky i širokou veřejností hojně diskutovaným a **mediálně sledovaným** se stal případ od Nejvyššího soudu, sp. Zn. **25 Cdo 1106/2003**, kdy došlo k nepříjemnému **úrazu nezletilce** při hraní fotbalu na dětském táboře.

Nezletilý žalobce se dne 12. 7. 1999 při účasti na organizovaném programu **zavěsil na kovovou fotbalovou branku**, která nebyla pevně spojena se zemí. Branka se vahou jeho těla převrhla a **spadla** mu na obličejovou část hlavy, v důsledku čehož došlo ke krvácení do mozku, pohmoždění mozku, zlomenině spodiny lebeční, tříštivé zlomenině kosti čelní, zlomenině levé očníce, kosti nosní, horní čelisti s posunutím a erozi rohovky levého oka. Žalobce se domáhal **náhrady škody** na zdraví ve výši 39 450 Kč na bolestném a 7 875 000 Kč za ztížení společenského uplatnění, žalovaného vinil z toho, že jako **provozovatel a organizátor soukromého dětského tábora** porušil povinnost zajistit řádný a účinný dohled nad nezletilými účastníky tábora, neboť **neučinil žádná konkrétní faktická opatření směřující k zabránění pádu branky** pro případ, že nezletilé děti neuposlechnou pokynu „nehoupat se na brance“.

Na stranu žalobce se přiklonil i Nejvyšší soud. V odůvodnění svého rozsudku uvedl, že občanskoprávní prevenci lze charakterizovat jako **souhrn způsobů a forem předcházení ohrožení** a porušování subjektivních občanských práv, tj. práv, která jsou upravována a chráněna normami občanského práva hmotného v objektivním smyslu. Vlastní obsah úpravy občanskoprávní prevence spočívá ve stanovení určitého systému prevenčních právních povinností, jakož i nepříznivých právních následků (sankcí) spjatých s jejich ohrožením či porušením. Jinými slovy řečeno, každý je podle § 415 obč. zák. povinen **zachovávat vždy**

takový stupeň bedlivosti (pozornosti), který lze po něm vzhledem ke konkrétní časové a místní situaci rozumně požadovat a který – objektivně posuzováno – je způsobilý zabránit či alespoň co nejvíce omezit riziko vzniku škod na životě, zdraví či majetku; uvedené ustanovení mu však neukládá povinnost předvídat každý v budoucnu možný vznik škody. **Nepočíná-li si někdo v souladu** s takto obecně stanovenou právní povinností, **chová se protiprávně** a postihuje ho za to – za splnění dalších předpokladů – občanskoprávní odpovědnost za škodu (§ 420, 421 obč. zák.).

Stejně jako odvolací soud, který v souladu s uvedenými obecnými principy tzv. generální prevence dovedl v poměrech konkrétního případu, že **žalovaný byl povinen při organizování sportovní činnosti dbát na to, aby k ní byla použita taková zařízení (sportovní náčiní a nářadí), která jsou bezpečná a která při hře neohrožují svými vlastnostmi, např. nestabilitou**, životy a zdraví dětí, také Nejvyšší soud konstatoval, že na žalovaného lze takový požadavek bezesporu klást zejména proto, že byl pořadatelem dětského letního tábora, po němž lze rozumně požadovat, aby při své činnosti vytvořil podmínky pro bezpečné sportovní aktivity dětí.

Žalobce si sice škodu způsobil **svým zaviněným** protiprávním jednáním i on sám, míra jeho **spoluzavinění je však nižší** než zavinění žalovaného. Porušení prevenční povinnosti ve smyslu ustanovení § 415 obč. zák. na straně žalovaného je za této konkrétní situace totiž nepochybně závažnějším prohřeškem než neuposlechnutí příkazu žalobcem.

Učitel a hvězda filmů pro dospělé = NELZE – sp. zn. 21 Cdo 550/2014

Zaměstnavatel zjistil, že jeho zaměstnanec – **pedagogický pracovník** se ve volném čase zabývá **natáčením erotických materiálů** se sadomasochistickou tematikou. Zaměstnavatel z toho dovedl, že zaměstnanec **ztratil předpoklad** pro výkon práce, konkrétně (morální) bezúhonnost, jak ji požaduje zákon o pedagogických pracovnících, a dal zaměstnanci z tohoto důvodu výpověď. Zaměstnanec se s tím nehodlal smířit a zahájil proti zaměstnavateli soudní řízení.

U obecných soudů zaměstnanec **uspěl** s argumentací, že zákon o pedagogických pracovnících řeší bezúhonnost jako trestní a protože zaměstnanec za nic odsouzen nebyl, pak nemohl ztratit bezúhonnost.

Jinak na věc nahlížel **Nejvyšší soud**. Ten totiž rozsudky soudů obou stupňů zrušil a věc jim vrátil k dalšímu projednání. Vytkl jim, že vůbec neřešily, že **chování učitele má být žákům vzorem a tedy i jeho mimopracovní život musí být v souladu s obecnými mravními normami**. Proto také Nejvyšší soud dovedl, že bezúhonnost učitele nemá jen trestní rovinu, ale i rovinu občanskou a morální. Pokud ji zaměstnanec – učitel ztratí, **ztrácí tím i předpoklady pro řádný výkon své práce**.

Okamžité zrušení z důvodu navázání milostného vztahu - sp. zn. 21 Cdo 4902/2014

Zaměstnavatel okamžitě **zrušil pracovní poměr** se zaměstnankyní, jelikož navázala milostný vztah s vedoucím pracovníkem důležitého obchodního partnera. Kvůli tomuto vztahu poté rovněž zneužívala "fingované" služební cesty, různé komunikační prostředky, fond pracovní doby atd. Dle zaměstnavatele se tak dopustila **zvláště hrubého porušení** svých pracovních povinností.

Nejvyšší soud se k problematice milostných vztahů a výpovědi vyjádřil poměrně jasně. Uvedl, že **nelze dát zaměstnanci** okamžité zrušení z důvodu § 55 odst. 1 písm b) ZP, pokud zaměstnavatel zaměstnanci pouze **vytýká navázání milostného poměru** s vedoucím pracovníkem důležitého obchodního partnera. Tímto totiž zaměstnavatel dle názoru soudu náležitě **nerozlišuje osobní a pracovníprávní vztah**. Navíc takovou situaci nelze podřadit pod žádné porušení povinností dle § 301 ZP.

Podle Nejvyššího soudu může být skutkovým důvodem pro skončení pracovního poměru **pouze porušení povinností** (např. vyzazení skutečností týkajících se provozu zaměstnavatele, nebo skutečností, které mají povahu obchodního tajemství), avšak nikoli samotná okolnost, že zaměstnanec navázal vztah (partnerský, přátelský apod.), s nímž zaměstnavatel nesouhlasí.

JUDIKATURA PRO OBLAST SPORTU

Vzhledem k tomu, že česká sportovně právní doktrína v oblasti občanskoprávní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy je až na ojedinělé články Michala Králíka (dnes soudce Nejvyššího soudu v Brně) téměř nulová, je nutné zkoumat především závěry české soudní praxe. V posledních deseti letech se u Nejvyššího soudu ČR objevilo hned několik případů, které svědčí o tom, že **problematika odpovědnosti** (ať už trestněprávní či občanskoprávní) **za úraz způsobený jinému** v rámci provozování sportu **získává stále více na své aktuálnosti**.

V zásadě se dá říci, že dodnes vychází převážně z rozsudku Městského soudu v Praze z roku 1978. Dá se ovšem předpokládat, že už v blízké budoucnosti bude s narůstajícím právním vědomím sportovců a se zvětšujícím se zájmem právníků o oblast sportu počet soudních rozhodnutí v této oblasti narůstat.

Důkazem budiž například judikát Nejvyššího soudu ČR sp. zn. **25 Cdo 1960/2002**, který rozebírá **úraz způsobený v karate**, judikát **25 Cdo 1506/2004** řešící **náhradu škody za úraz na lyžařské sjezdovce** nebo usnesení sp. zn. **3 Tdo 1355/2006**, ve kterém se po dlouhé době projednávala na úrovni Nejvyššího soudu problematika **trestní odpovědnosti fotbalisty za úraz protihráče**.

První sportovní úraz u českého soudu

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26. ledna 1954, sp. zn. **Cz 486/53** je prvním svého druhu vůbec. Ač vzniklo v době ideologického boje za vůdčí roli komunistické strany ve státě i společnosti, obsahuje některé do dnešní doby použitelné argumenty, zejména v pokusu o **vymezení nedbalosti sportovce v případě spoluzavinění sportovního úrazu**. Nejvyšší soud ovšem rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou nejvyššího soudu, že **rozsudkem krajského soudu byl porušen zákon**. Ve svém rozhodnutí dále konstatoval, že: *„rychlý pohyb při této hře není sám o sobě nedbalostí, nýbrž požadavkem a užitečným prvkem tohoto sportu.“* V rozhodnutí bylo zároveň i zdůrazněno, že kopaná ze své povahy směřuje ve vztahu k tělesným vlastnostem k rozvoji především **obratnosti a rychlosti**, přičemž k rozvoji těchto vlastností může dojít pouze tehdy, **dá-li hráč do hry všechny své síly**.

Na druhé straně morální aspekt vyžaduje, aby se tak dělo **při zachování pravidel hry**. Rozhodnutí Nejvyššího soudu z roku 1954 také dokazuje, že ani úvodní ustanovení zákonů, považovaná často pouze za proklamativní, **nejsou bez praktického právního významu**. Odkazuje zejména na ustanovení § 1 tehdejšího zákona č. 187/1949 Sb., o státní péči a tělesnou výchovu a spor. Tato ustanovení říkala, že tělesná výchova a sport mají za úkol především **udržovat a zlepšovat zdraví lidu**, zvyšovat jeho tělesnou a brannou zdatnost a pracovní výkonnost a vychovávat k odhodlanosti a statečnosti při obraně vlasti a jejího lidově demokratického zřízení.

Hranice odpovědnosti za způsobený úraz

Stejně jako předchozí rozhodnutí, také rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 1962, sp. zn. **Cz 38/1962** řeší **odpovědnost hráče za škodu na zdraví způsobenou protihráči** při fotbalovém utkání. V závěrech obsažených v právní větě se snaží vymezit podmínky, kdy sportovec za sportovní úraz **odpovědný není**. Znovu je zdůrazněno, že **je nutné posuzovat, zda zákrok sportovce byl v souladu se sportovními pravidly, či nikoliv**.

Nejvyšší soud zaujal jiný názor než soud II. instance. Důležitá právní věta vzniklá z tohoto rozhodnutí je tak následující: *„Odpovědnost hráče za škodu na zdraví způsobenou protihráči při fotbalovém utkání se vyvozuje z odpovědnosti za škodu vzniklou tím, že **škůdce poškodí úmyslně nebo z nedbalosti** poškozeného porušením závazku nebo jiné právní povinnosti. Vychází ze zjištění o tom, zda ke zranění došlo při hře a zda šlo o **zákrok pravidly dovolený, nebo nedovolený (zakázaný)** a zda tu šlo o **nepřiměřenost vědomého či nedbalostního zásahu**. Bez významu není ani to, zda jde o **zkušeného (dlouholetého) hráče této hry**.“*

Zároveň s posouzením, zda sportovec při zákroku, jenž zapříčinil vznik zranění, dodržel pravidla sportu je důležitá i okolnost, že ke zranění došlo při hře, tj. při výkonu samotné sportovní činnosti. Vedle toho je rozhodnutím kladen důraz také na zaviněné porušení právní povinnosti, ať již formou **úmyslu nebo nedbalosti**.

Nedodržení sportovních pravidel

Na rozdíl od rozhodnutí Nejvyššího soudu z roku 1962, které vymezuje hranice pro situace, kdy odpovědnost fotbalisty za úraz způsobený protihráči dána není, rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 17. 5. 1978 stanoví pozitivně, kdy hráč za škodu odpovídá. Přestože jde o **judikát starý přes třicet let**, lze jej považovat za rozhodnutí, na němž **stojí současná česká judikatura vztahující se k posouzení odpovědnosti sportovce za zranění způsobená při výkonu sportovní činnosti**.

Publikován byl s následující právní větou: *„Nedodržení pravidel sportovní hry (např. kopané) spočívající v použití pravidly nedovoleného (zakázaného) způsobu hry, je nutné posoudit jako jednání odporující povinnosti počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví (§ 415 obč. zák.). V důsledku toho jde o porušení právní povinnosti, jež zakládá odpovědnost za škodu (§ 420 odst. 1 obč. zák.).“* Ze skutkového hlediska šlo v tomto řešeném případě o situaci, kdy se žalobce domáhal po žalovaném náhrady škody, jež mu vznikla na zdraví při utkání v kopané tím, že ho žalovaný zranil (zlomenina nohy) při nedovoleném zákroku ve hře, a porušil tedy pravidla fotbalu.

Z toho plyne, že **ten, kdo způsobí škodu, je povinen ji nahradit**, byť by porušil i jen prevenční ustanovení § 415 obč. zák., které však má zřetelný normativní charakter. Na judikát R 16/80 upozorňuje i komentář k občanskému zákoníku.

Ublížení na zdraví v ledním hokeji

Problematiku trestněprávní odpovědnosti sportovce za úraz způsobený protihráči řeší judikát Nejvyššího soudu sp. zn. **5 Tdo 997/2002**. V tomto rozhodnutí šlo o případ z ledního hokeje, kdy se obviněný domáhal zrušení odsuzujícího rozsudku, kterým byl uznán vinným **trestným činem ublížení na zdraví**.

Tento trestný čin spáchal tím, že během hokejového utkání jako obránce **udeřil špičkou hokejky do obličeje ležícího útočníka** soupeřícího mužstva, a to ačkoliv v té době vůbec nemanipuloval s pukem, následkem čehož poškozený utrpěl zhmoždění horního rtu, odlomení korunek zubů 1 + 1 pod úroveň gingivy a zhmoždění zubů 2+2 s dobou léčení nejméně 14 dní. Ve svém dovolání vytýkal soudům obou stupňů **nesprávné hodnocení** provedených důkazů, a to zejména v otázce subjektivní stránky trestného činu ublížení na zdraví. Obviněný namítal, že předmětný skutek spáchal **v nevědomé nedbalosti** a argumentoval tím, že: **„hokej**

je rychlá a kontaktní hra, při které dochází ke zranění protihráčů, aniž by si hráč měl možnost uvědomit, že v dané situaci může svého protihráče zranit.“

Vzhledem k tomu, že obviněný napadal pouze nesprávná skutková zjištění soudů nižších instancí, Nejvyšší soud byl nucen jeho odvolání odmítnout. Přesto z tohoto řízení vzešla právní věta, **pro posuzování trestní odpovědnosti sportovců nesmírně důležitá**. Bylo konstatováno, že: *„trestní odpovědnost pachatele při sportu nastupuje po překročení hranice rizika vyplývajícího ze hry, které každý sportovec podstupuje, přičemž konkrétní okolnosti, za nichž ke skutku došlo, mají zásadní význam pro závěr o zavinění.“*

Jasně tak bylo stanoveno, že pro správné posouzení každého jednotlivého případu je důležitá jeho **konkrétní analýza**, klíčovou otázkou je také to, **o jaký druh sportu jde** a kde má onu „hranici rizika“, při jejímž překročení už bude sportovec za své činy odpovídat.

Úraz v karate

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. 11. 2005, sp. zn. **25 Cdo 2497/2004**, který navazuje na předchozí rozsudek stejného soudu ze dne 17. 12. 2003, sp. zn. **25 Cdo 1960/2002**, řeší kromě odpovědnosti za úraz způsobený v rámci provozování sportu také problematiku vyčíslení náhrady za ztížení společenského uplatnění, k němuž kvůli tomuto úrazu došlo.

Žalovaný využil možnosti dovolání a v něm argumentoval tím, že **karate je na rozdíl od fotbalu sportem kontaktnějším**, často při něm dochází ke zraněním, a proto nelze vycházet ze závěrů judikátu R 16/80, který se týká fotbalu.

Nejvyšší soud ovšem dospěl k závěru, že v daném ohledu se nejedná o otázku zásadního právního významu. Soudy prvního i druhého stupně založily svá rozhodnutí na skutkovém závěru, že **žalovaný udeřil žalobce v rozporu s pravidly karate** a při tomto jeho jednání vznikla žalobci škoda na zdraví. Toto jednání je podle soudu žalovatelné nejen v rámci pravidel zápasu karate, kterým se žalovaný i žalobce dobrovolně podřídili, ale představuje současně i **porušení prevenční povinnosti** založené ustanovením § 415 obč. zák.

Tím je splněn předpoklad odpovědnosti žalovaného za škodu, kterou způsobil na zdraví žalobce v zápase ligy karate ve smyslu porušení právní povinnosti podle ustanovení § 420 odst. 1 obč. zák. Vzhledem k tomu, že byly splněny i další předpoklady obecné odpovědnosti za škodu na principu presumovaného zavinění, tedy škoda, příčinná souvislost mezi porušením právní povinnosti a škodou, je **odpovědnost žalovaného za škodu** vzniklou žalobci dána.

Odpovědnost za úraz způsobený na sjezdovce v zahraničí

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 2005, sp. zn. **25 Cdo 1506/2004**, řešilo právní odpovědnost sportovce za **úraz vzniklý na lyžařské sjezdovce**. Uvedené usnesení je zajímavé zejména tím, že při posouzení právní odpovědnosti sportovce za sportovní úraz bylo aplikováno italské právo.

Šlo o případ, kdy během lyžování na sjezdovce v Jižním Tyrolsku, došlo ke střetu žalobce a žalované za situace, kdy žalobce jel jako předposlední ve skupině lyžařského kurzu v širokém oblouku a žalovaná, přijíždějící zezadu, ho uviděla před sebou na krátkou vzdálenost a střetu již nemohla zabránit. **Žalobci byly poškozeny lyže a utrpěl luxaci pravého ramene**, přičemž si toto zranění vyžádalo 39 dní pracovní neschopnosti.

Pokud jde o námitku, že na sjezdovce, která neodpovídala jeho schopnostem, jel žalobce příliš pomalu a nacvičoval oblouk pod terénním zlomem, přes který není shora vidět, je třeba uvést, že tyto okolnosti nezapříčinily vznik jeho škody na zdraví a na věcech, neboť bez toho, že do něj žalobkyně, přijíždějící zezadu, narazila, by k jeho zranění a poškození lyží nedošlo. Rovněž mu **nelze přičítat zavinění** na vzniku škody spočívající v tom, že před střetem neučinil nic, aby mu zabránil. Nebylo totiž jeho povinností volit svou jízdni dráhu v závislosti

na způsobu jízdy za ním jedoucího lyžaře či se vyhýbat zezadu přijíždějícímu lyžaři. Naopak žalovaná byla povinna sledovat situaci před sebou a na sjezdovce jet tak, aby neohrozila před sebou jedoucí lyžaře.

Pravidla chování pro lyžaře, vydaná Mezinárodní lyžařskou federací FIS, obsahují normy, jejichž dodržováním má být zajištěna bezpečnost uživatelů sjezdovky a slouží tak k předcházení vzniku škod, s nimiž zákon spojuje odpovědnost. Konstatuje se tak, že: „*pravidla chování pro lyžaře, vydaná Mezinárodní lyžařskou federací FIS, sice nejsou obecně závazným právním předpisem, avšak pro lyžaře na sjezdové trati jsou závazná a jejich porušení představuje porušení právní povinnosti předcházet vzniku škod*“.

Lyžař musí dodržovat pravidla FIS

Ke shodným závěrům jako v usnesení rozebraném v předchozí podkapitole dospěl Nejvyšší soud i v usnesení ze dne 17. 2. 2010, sp. zn. 8 Tdo 68/2010. V něm se vyjadřoval k odpovědnosti lyžaře za trestný čin ublížení na zdraví a konstatoval, že: „*lyžař je povinen přizpůsobit rychlost a způsob jízdy svým schopnostem a zkušenostem a celkové situaci na místě, jímž projíždí (tedy zejména terénním, sněhovým a povětrnostním podmínkám, výhledovým poměrům, počtu a pohybu ostatních lyžařů či jiných osob apod.), aby měl možnost včas a v dostatečné vzdálenosti reagovat i na nenadálou překážku v jízdě*.“

Pokud zaviněně nedodrží uvedená pravidla, lze u něj dovodit porušení tzv. obecné prevenční povinnosti uložené každému podle § 415 obč. zák. nebo nedodržení potřebné míry opatrnosti. Způsobí-li takovým porušením z nedbalosti jinému těžkou újmu na zdraví, přichází v úvahu jeho trestní odpovědnost za trestný čin ublížení na zdraví.

Červená karta a zranění při fotbale

Patrně nejdůležitější „fotbalový“ judikát z poslední doby se zrodil u Nejvyššího soudu 21. 3. 2007 pod sp. zn. **3 Tdo 1355/2006**. V tomto usnesení bylo konstatováno, že: „fotbalová pravidla nikde neupravují a také **nemohou upravovat situaci**, kdy v důsledku jejich porušení byla někomu z hráčů způsobena újma na zdraví.

Pro tyto případy platí zásada subsidiarity trestního práva (vedle subsidiarity práva občanského z hlediska případného řešení škody způsobené zraněním) a normy trestního práva je namístež uplatnit tam, kde posuzované jednání je zaviněným excesem z příslušných ustanovení sportovních pravidel v tom smyslu, že **jde o jednání, které není těmito pravidly dovoleno a není těmito pravidly** – pokud jde o způsobený následek na zdraví – **sankcionováno**. Trestní odpovědnost nelze omezovat jen na úmyslné jednání, ale trestní sankce přichází v úvahu i v závažnějších případech **zavinění z nedbalosti**.“

Nejvyšší soud ve svém usnesení rovněž upozornil především na to, že účelem pravidel sportovních her je nejen **stanovit soupeřícím stranám rovné podmínky**, ale současně i **chránit zdraví hráčů** před zákroky, které zpravidla či alespoň občas vedou k jejich zranění a že na dodržení herních pravidel je společenský zájem.

Nejvyšší soud se tedy **nestal zastáncem** názoru dovolatele, že **cokoli se odehrává v rámci sportu, je nutno posuzovat toliko na základě příslušných sportovních pravidel a že ingerence práva i ve formě vyvození trestní odpovědnosti sportovců je vyloučena**.

ZÁVĚRY ZE SOUDNÍ PRAXE

Civilněprávní odpovědnost sportovců byla dlouhou dobu určena **konstantní** (ale již překonanou) **rozhodovací praxí**, tj. **ztotožněním** odpovědnosti **za porušení pravidel hry s odpovědností za způsobenou újmu na zdraví**. Nastíněná praxe byla **neudržitelná** vzhledem k obecně **zvýšenému riziku zranění** ve sportu v důsledku zásahu, který **nemusí**, ale také **může být v souladu s pravidly samotné hry**. Za rozhodující v těchto otázkách je, zda lze

zásah po posouzení prevenční povinnosti považovat za zásah **protiprávní** nebo **v souladu s právem**, a to i **bez ohledu na závěry arbitra hry**. Soud nelze stavět do pozice arbitra sportovního utkání, stejně jako nelze přebírat závěr sportovního arbitra a opírat o něho oprávněnost nároku poškozeného na úhradu újmy.

Dokazování v těchto věcech musí být komplexnější, když soudy musí brát v úvahu okolnosti každého případu zvlášť, zda se jedná v tom daném případě o právní nebo protiprávní jednání.

Nastíněná **soudní praxe byla překonána** racionálním rozhodnutím **Nejvyššího soudu** ze dne 20. 5. 2015, sp. zn. **25 Cdo 493/2015**, kde NS konstatoval, že **samotné porušení pravidel nemůže bez dalšího znamenat porušení zákonné prevenční povinnosti**, když takové porušení musí mít určitou intenzitu, tedy **musí vybočovat** z běžného způsobu hry.

Skutkově se v případě jednalo o „souboj“ dvou hráčů o míč, které bylo proti pravidlům fotbalu (hráči byla udělena žlutá karta), nicméně při něm dle názoru soudu nedošlo k porušení prevenční povinnosti, tj. poškozený zákrok mohl předpokládat a škůdce nejednal nepřiměřeně. **Soud rozhodnutí odůvodnil závěrem, že pro posouzení porušení pravidel hry nemůže být rozhodujícím hlediskem závažnost následků ani porušení pravidel hry.** Excesem proto není každé porušení pravidel, nýbrž takové jednání, které zjevně vybočuje z běžného způsobu hry, jako například v případě, kdy by jednání škůdce nemělo se sportem nic společného nebo by provedeným zákrokem nebylo možné míče (legitimního cíle) dosáhnout. Pro úplnost dodávám, že i jednání, které nebylo arbitrem hry posouzeno proto pravidlům pro nevšimnutí, může být posouzeno jako protiprávní, přestože takových případů bude převážná menšina.

Rozhodnutí NS tedy zásadním způsobem **dotváří a zpřesňuje** dosavadní rozhodování, když vyžaduje komplexnější posuzování nároků poškozených. Jednání sportovců se tak dle **současné judikatury dělí na tři kategorie:**

- a) jednání **v souladu** s pravidly sportu a v souladu s právem,
- b) jednání **v rozporu** s pravidly sportu, ale v **rámci prevenční povinnosti** v souladu s právem,
- c) jednání **v rozporu s pravidly a v rozporu s právem.**

Pokud by došlo ze strany sportovců ke způsobení újmy **jejich zaviněním**, nejčastěji **hrubou nedbalostí nebo zlým úmyslem**, mohou být za své jednání odpovědní i v **trestněprávní rovině**.

Výše citované rozhodnutí doplnil Nejvyšší soud rozhodnutí ze dne **31. 8. 2016**, sp. zn. **7 Tdo 561/2016** týkající se i **trestní odpovědnosti** případného škůdce, když jeho trestní odpovědnost koriguje použitím zásady **subsidiarity** (podpůrnosti) **trestní represe**. V tomto konkrétním případě **nedosáhlo jednání škůdce míry společenské závažnosti**, byť došlo k **závažnému zranění** poškozeného. Jednání bylo odůvodněno především **jednáním v rámci prevenční povinnosti**.